

[Kirkeministeren.]

medlem hr. Erik Appel så stærkt slog på. Nu må vi have sagen til at glide. Dette forslag er et moderat forslag, et lempeligt forslag. Det bør udnyttes af de sønderjyske menighedsråd.

Det ærede medlem hr. Fibiger kunne ikke se, at der var tale om nogen virkelig værdifast erstatning. Det synes jeg i høj grad der er gennem de mange muligheder, der opstilles, både ved det tilskud, der bliver tale om — det er da ret anseligt — til opførelse eller istandsættelse af avlsbygninger og ved den særlige afgift, der kan pålægges tillægsparceller f. eks. i indtil 20 år, samt ved plantagemageskitte, sådan at man f. eks. kan erhverve plantagejord eller muligvis også marskjord, der er således beliggende, at den ikke i en overskuelig fremtid bliver udstykningsegnet. Jeg er ikke enig med de ærede medlemmer hr. Fibiger og hr. Jørgen Gram i, at plantagejord ikke er særlig værdifuld. Mig bekendt er det netop i højeste grad værdifaste ting. Jeg tror også, at efterhånden som man værner sig til den tanke, vil det tiltale mange menighedsråd.

Det ærede medlem hr. Fibiger mente, at vi kunne løse spørgsmålet på den måde, at vi lovfæstede, at præstegårdsjord kun måtte bortforpagtes til husmænd. Jeg tror ikke, man løser det på den måde, for derved fik man f. eks. ikke jorden ind i jordfordelingspuljen, hvilket er så umådelig nødvendigt dernede. Desuden havde man heller ingen garanti for, at den afgift, der så blev fastsat, i alle tilfælde ville være rimelig. På en sådan måde kan man slet ikke løse det spørgsmål, der her er tale om.

Det ærede medlem hr. Jørgen Gram sagde, at han talte på egne vegne — velsagtens indenfor gruppen, og det glæder mig, at det ærede medlem hr. Jørgen Grams gruppe ikke er større —, men mente, at flertallet i den sønderjyske befolkning, i hvert fald menighedsrådene, stod bag ham i den opfattelse, han nu gav udtryk for. Det tror jeg nu ikke, det ærede medlem skal være sikker på. Det tror jeg det ærede medlem vil opdage aldeles ikke er rigtigt. Jeg tror, der i den store del af den sønderjyske befolkning nu ligger et virkeligt ønske om at få løst dette spørgsmål, der har ligget som et irritationsmoment lige siden 1922—23. Jeg tror netop, man ønsker at få det løst og få det løst nu.

Jeg forstår ikke, at det ærede medlem kan være meget ked af, at jeg som sønderjysk rigsdagsmand har forelagt netop dette lovforslag. Jeg er selv meget glad ved det, og det er naturligvis det vigtigste. Jeg er

overordentlig glad ved, at jeg har kunnet være med til at yde et lille bidrag til løsningen af de meget store problemer, som virkelig ligger i Sønderjylland, og som må løses nu.

Når det ærede medlem hr. Jørgen Gram taler om, at jeg med dette forslag er med til at forringe sønderjyske menigheders økonomiske status, må jeg sige, at her er virkelig tale om et meget lempeligt tilbud, en meget lempelig ordning. Vi kan ikke komme uden om en ordning. Det er ganske rigtigt, som det ærede medlem hr. Skytte sagde, at når vi har truffet en ordning vedrørende forkøbsret til privat jord, kan vi ikke lade jord, der er i offentlig eje, ligge urørt, den må virkelig med i hele den pulje, der er tale om.

Det ærede medlem hr. Jørgen Gram talte om, at de sønderjyske kirker havde deres økonomi så udmærket ordnet. Det er stort set, at så mange af dem har det, udmærket, men man må ikke se bort fra det tilskud, der også gives sønderjyske embeder fra fællesfonden, ej heller fra de meget store beløb, der er ydet fra statens side til mange sønderjyske kirker — tænk blot på Løgumkloster og Haderslev kirker; det blev en af mine bitre oplevelser, da jeg tiltrådte. Når vi er færdige med Haderslev, har vi liggende arbejder i Aabenraa, som vi skal se at få bevilling til, det vil koste 500 000—600 000 kr. Jeg tror ikke, man skal fremstille forholdene, som det ærede medlem søgte at gøre det: vi klarer os selv dernede meget flot, nu vil vi ikke have noget indgreb i vore forhold.

Det ærede medlem var til sidst inde på at oplæse eksempler på, at det var ordnet udmærket dernede, som det var i øjeblikket, fordi jorden ganske specielt kan udlejes til husmænd. Jeg benægter ikke, at det finder sted i mange tilfælde, slet ikke. Jeg benægter ej heller, at adskillige præstegårdsjorder vistnok udlejes til rimelig pris, men mange steder ligger det ikke så harmonisk, der ligger det netop sådan, at det har foranlediget den stærke spænding, der påviseligt er dernede i vide kredse af den sønderjyske befolkning og i mange sogne; mange af os har mødt det det ene sted efter det andet. Hvorfor i alverden skulle krav stadig komme frem med det pres, som de gør, fra de sønderjyske og jyske husmandsforeninger i møder, vi har holdt rundt om i sognene, hvis alt var såre godt, som man må tænke sig efter det ærede medlems fremstilling? Det er ikke alle steder, forpagtningsafgiften har været meget moderat. Jeg tror nok, adskillige sønderjyske embe-